

Szt. Brúnó

Levél Zöld Radolfhoz

1. Tisztelendő Radolf reims-i prépost úrnak Brúnó a legőszintébb szeretet hódolatával üdvözlétét küldi.

Egy régi és kipróbált barátság hűsége tűnik fel benned, mely annál ragyogóbb és dicséretre méltóbb, mennél ritkábban fordul elő ilyesmi az emberek között. Mert bár a nagy távolság és a hosszú idő testileg elválaszt minket egymástól, jóságos lelked mégsem tudott barátodtól elszakadni. Ez eléggé kifejezésre jutott igen szívélyes leveledből, melyben barátságosan kedveskedtél nekem, valamint jótéteményeidből, melyeket nemcsak nekem, hanem miattunk Bernát testvérnek is bőkezűen juttattál, és még néhány jelből. Ezt hálával viszonzozzuk kegyességednek, mely ugyan nem ér fel érdemeiddel, de azért a szeretet tiszta forrásából fakad.

2. Egy bizonyos zarándokot, aki egyéb küldetésekben elég megbízhatónak bizonyult, hozzád irányítottunk egy levéllel; de mivel mindezidáig nem került elő, méltónak ítéltünk elküldeni drágaságodhoz egyvalakit a mieink közül, aki majd élőszóban bőven beszámol mindarról, ami minket illet, mivel e tollal és tintával nemigen tudjuk ezt kellő módon megtenni¹.

3. Tudatjuk tehát méltósággal, mert úgy véljük, nem lesz számodra kellemetlen, hogy testileg – bár lelkileg is úgy lenne –, és ami a külső dolgokat illeti, olyan jól vagyok, ahogyan csak kívánni lehet. Ugyanakkor esedezve várom Isten irgalmas kezét, hogy belsőleg is meggyógyítsa minden betegségemet, és javaival kielégítse kívánságomat².

4. Kalábria területén, egy lakott vidéktől minden oldalról elég távol eső remeteségben lakom szerzetes testvérekkel, akik közül néhányan igen műveltek. Kitartanak az isteni őrállásban, várva uruk visszatértét, hogy mihelyt zörget, ajtót nyissanak neki.³ Hogyan mondjam el méltón a hely szép fekvését, mérsékelt és kedvező éghajlatát, vagy a hegyek közt hosszan elnyúló tágas és szép síkságot, a rajta zöldellő réteket és virágzó legelőket? Vagy a lágyan emelkedő dombok látványát, az árnyas völgyek mélyedéseit, tele kedves folyókkal, patakokkal és forrásokkal, ki tudná kellőképpen lefesteni? Nem hiányoznak az öntözött kertek sem, teli különféle bőven termő gyümölcsfákkal.

5. De minek időzök ezeknél ennyit? Okos embernek van más szórakozása is, jóval kedvesebbek és hasznosabbak, mert isteniek. Mégis, a gyöngébb lélek, mely a szigorú fegyelemben és lelki gyakorlatokban kimerült, ezekben gyakran megkönnyebbül és fellélegzik. Hiszen az új, ha folytonosan meg van feszítve, ernyedtebb lesz, és kevésbé alkalmas feladatára.⁴

6. De hogy az egyedüllét és a puszta csendje mi hasznot és isteni örömet hoz az azt kedvelőknek, azt csak azok tudják, akik megtapasztalták. Itt az erős emberek kedvükre visszavonulhatnak és elidőzhetnek magukban, amennyit csak akarnak, szenvedélyesen művelhetik az erények csíráit, és boldogan táplálkozhatnak a paradicsom gyümölcseivel.

Itt felkutatják azt a szemet, melynek derűs pillantása megsebzti a Jegyest szerelemmel⁵, melynek tisztasága megpillantja Istent.

Itt tevékeny tétlenséget űznek, és nyugalmas cselekvésben pihennek meg.

Itt a küzdelem fáradtságáért az áhított jutalommal fizet Isten az ő atlétáinak: a békével, melyet a világ nem ismer⁶, és a Szentlélekben való örömmel⁷.

Ez az a csinos, szép tekintetű Ráchel, akit Jákob jobban szeretett, bár kevesebb gyermeket szült, mint a

---

1 Vö. 3Jn 13

2 Zsolt 103,3.5

3 Lk 12,36

4 Vö. Cassianus, Collatio XXIV,21

5 Vö. Én 4,9

6 Vö. Jn 14,27

7 Vö. Róm 14,17

termékenyebb, de csipás Lea.⁸ Kevesebben vannak ugyanis a szemlélődés fiai, mint a tevékenységé; mégis Józsefet és Benjamint atyjuk jobban szerette testvéreiknél. Ez az a legjobb rész, melyet Mária választott, mely el nem vétetik.⁹

7. Ez az a gyönyörű sunemi leányzó, az egyetlen szűz, akit arra szemeltek ki Izraelben, hogy az öreg Dávidot ápolja és melengesse.¹⁰ Bárcsak egyedül őt szeretnéd, kedves testvérem, hogy ölelésében felmelegedve az isteni szerelemtől lángolj! Ha az ő szeretete egyszer beköltözne a lelkedbe, mindjárt megvetnéd a világ dicsőségét, ezt a csábító és hízog csalót, könnyűszerrel félredobnád a gondterhes vagyont, mely igen megterheli a lelket, és a gyönyöröktől is megundorodnál, melyek egyformán kárára vannak testnek és léleknek.

8. Hisz tudja okosságod, ki mondja: Aki szereti a világot, és ami a világban van – ez pedig a test gyönyöre, a szemek kívánsága és a nagyravágyás –, abban nincs meg az Atya szeretete;¹¹ továbbá: Aki barátja a világnak, az Isten ellenségévé válik.¹² Mi lehet olyan elvetemült, ennyire az örült és romlott elme szüleménye, mi lehet oly veszedelmes, mi szerencsétlenebb, mint ellenségeskedést folytatni azzal, akinek hatalmának ellenállni, igazságos bosszújától megmenekülni nem vagy képes? „Talán erősebbek vagyunk nála?”¹³ Azért, mert kegyes türelme pillanatnyilag bűnbánatra szólít fel,¹⁴ talán végül nem fogja megbosszulni az őt ért sérelmeket és megvetést? Hiszen mi lehet fonákabb, az értelemmel, igazsággal és magával a természettel annyira ellentétben álló dolog, mint a teremtményt jobban szeretni a Teremtőnél¹⁵, a múlandókra inkább törekedni, mint az örökre, a földiekre inkább, mint a mennyeiekre?

9. Mit szándékozol tehát tenni, kedvesem? Mi mást, mint hogy hiszel az isteni tanácsoknak, hiszel az igazságnak, mely nem tud megcsalni? Hisz mindenkinek szól a tanácsa: „Jöjjetek hozzám mind, akik fáradotok és terhet hordoztok, és én felüdítlek titeket”.¹⁶ Hát nem a legrosszabb és haszontalan fáradtság, ha az embert szétfeszítik a rendetlen kívánságok, ha egyfolytában gyötrik a megkívánt dolgok miatti gondok és aggodalmak, félelem és fájdalom? És mi nehezebb teher, mint az, ami a lelket az ő méltóságának magasából lezorítja a legalantasabb szintekig, vagyis minden igazságtalanság? Menekülj tehát, testvérem, ezektől a bosszúságoktól és nyomorúságoktól, és költözz át evilág viharából a biztos és nyugodt kikötőbe.

10. Azt is tudja okosságod, mit mond nekünk a Bölcsesség maga: „Aki le nem mond mindenről, amije van, nem lehet az én tanítványom”.¹⁷ Ki ne látná, hogy milyen szép, milyen hasznos és örömdetes az ő iskolájában a Szentlélek vezetése alatt maradni és az isteni filozófiát tanulni, mely egyedül ad igazi boldogságot?

11. Ennélfogva megéri a fáradtságot, hogy okosságod figyelmes vizsgálattal megfontolja, hogy ha már erre Isten szerelme nem hív, ha ekkora jutalmak haszna nem ösztönöz, legalább a szükség és a büntetéstől való félelem kellene, hogy erre unszoljon téged.

12. Hisz tudod, miféle ígérettel vagy elkötelezve, és kinek. Mindenható és rettenetes az, akinek önkéntes és teljesen elfogadott ajándékként felajánlottad magad; neki hazudni nem szabad, és nem is célszerű, és nem hagyja, hogy büntetlenül gúnyt üzzenek belőle¹⁸.

13. Bizonyosan emlékszik kedvességed, hogy amikor én, te és Félszemű Fulco egy nap együtt voltunk az Ádám háza melletti kertben, ahol akkortájt vendégeskedtem, azt hiszem, egy ideig beszélgettünk evilág hamis gyönyöreiről és múlandó gazdagságáról, valamint az örök dicsőség örömeiről. Isteni szerelemtől lobogva megígértük, megfogadtuk és elhatároztuk, hogy a közeljövőben elhagyjuk evilág tünékenységét, és az örök dolgok után rugaszkodunk, és hogy szerzetesi ruhát öltünk. Amit meg is tettünk volna rögtön, ha Fulco nem

---

8 Vö. Ter 29,17

9 Lk 10,42

10 Vö. 1Kor 1,2

11 Vö. 1Jn 2,15k

12 Jak 4,4

13 1Kor 10, 22

14 Vö. Róm 2,4

15 Vö. Róm 1,25

16 Mt 11,28

17 Lk 14,33

18 Vö. Gal 6,7; Jób 24,12

ment volna Rómába; az ő visszatéréséig elhalasztottuk a dolgot. A visszatérés késett, és egyéb ügyek is közbejöttek, így aztán a lélek kihűlt, a lelkesedés elenyészett.

14. Mi más van tehát hátra kedvesem, mint hogy egy ekkora tartozás kötelekeitől mihamarabb szabaddá tedd magad, nehogy egy ilyen súlyos és hosszantartó hazugság vétke miatt a Mindenható haragjába és ezzel együtt rettenetes kínokba ütközz? Hiszen melyik hatalmasság hagyná magát alárendeltjétől büntetlenül rászedetni egy megígért adománnyal, különösen, ha az számára oly nagyrabecsült és értékes? Higgy azért, ne nekem, hanem a prófétának, sőt a Szentléleknek, aki azt mondja: „Tegyetek fogadalmat és teljesítétek az Úrnak, Isteneteknek mind, akik körülötte adományokat hoztok: a rettenetesnek, aki megakasztja a fejedelmek lélegzetét, a rettenetesnek a föld királyai előtt”.¹⁹ Az Urat hallod, a te Istenedet; a rettenetest hallod, aki megakasztja a fejedelmek lélegzetét, a rettenetest a föld királyai előtt. Miért sulykolja belénk mindezt Isten Lelke, ha nem azért, hogy megígért fogadalmad teljesítésére késztesse? Mit vonakodsz megtenni azt, ami javaidnak semmiféle elvesztését vagy csorbítását nem jelenti, s amely téged jóval inkább elhalmoz haszonnal, mint azt, akinek teljesíted?

15. Azért ne tartson vissza a csalóka gazdagság, hiszen az nem képes elűzni a szegénységet, sem a préposti méltóság, melyet kezelni nem lehet a lélek nagy veszedelme nélkül. Idegen tulajdont ugyanis, melynek kezelője vagy, nem pedig tulajdonosa, saját hasznodra fordítani, engedelmeddel mondva, éppoly gyűlöletes, mint igazságtalan. Ha tehát csillogásra és dicsőségre vágyva nagyszámú cselédséget tartasz, és erre nem elegendő az, ami jogszerűen megillet, nemde szükséges, hogy valamiképpen másoktól vedd el azt, amit másoknak juttatsz? Ez pedig nem jótékonyság, sem bőkezűség. Mert semmi sem bőkezűség, ami nem jogszerű is egyúttal.

16. Arra is szeretném kedvességedet rábeszélni, hogy az érsek úr szüksége miatt, aki sokat ad és támaszkodik is tanácsaidra (márpedig nem könnyű mindig igaz és hasznos tanácsot adni), ne hagyj magad visszatartani az isteni szeretettől, mely amennyivel igazabb, annyival hasznosabb is. De hát mi lehet olyan igaz, olyan hasznos, az emberi természettel annyira veleszületett és egybevágó dolog, mint szeretni a jót? És mi más lehet olyan jó, mint Isten? Sőt, mi más jó, mint egyedül Isten?²⁰ Ezért mondja az a szent lélek, amely részlegesen megérezte ennek a jónak hasonlíthatatlan ékességét, ragyogását és szépségét, a szerelem lángjától felgyulladva: „Szomjazza lelkem az erős, élő Istent: mikor jutok oda, hogy Isten színe előtt megjelenjek?”²¹

17. Bárcsak, testvér, ne utasítanád el a figyelmeztető barátot! Bárcsak ne találnának nálad süket fülekre a Szentlélek szavai! Bárcsak eleget tennél vágyamnak és hosszú várakozásomnak, kedvesem, hogy ne kelljen tovább gyötrődnie lelkemnek az érted való aggodalmaktól, gondoktól és félelemtől! Hiszen ha megtörténne, amitől Isten mentsen, hogy előbb távozol az életből, mint hogy törlesztetted volna fogadalmi tartozásodat, engem a vigasz legcsekélyebb reménye nélküli, folytonos bánkódásban hagynál itt.

18. Ezért nagyon kérlek, tedd meg nekem, hogy legalább az imádság okáért méltóztatsz eljönni Szent Miklóshoz²², és onnan hozzánk. Akkor majd meglátod azt, aki téged mindenek fölött szeret, élőszóban beszélhetünk dolgaink állásáról, a szerzetesi rendről és mindarról, ami közös javunkat illeti. Bízom az Úrban, hogy nem fogod sajnálni egy ekkora utazás fáradalmait.

19. Túlléptem egy levél csekély terjedelmét, hogy ha már testileg nem lehetek nálad, legalább a hosszabb társalgás útján veled időzzek.

Buzgón kívánok neked, testvérem, tartós egészséget, valamint tanácsaink emlékezetben tartását. Kérlek, küldd el nekünk Szent Remig életét, mivel itt mifelénk képtelenség megszerezni. Jó egészséget!

---

19 Zsolt 76,12k

20 Vö. Mk 10,18; Lk 18,19

21 Zsolt 42,3

22 Szent Miklós ereklyéihez, Bariba.